

BAŞYAZI

EDITORIAL

Derneğimiz ve Yayınlarımız

Derneğimizin kuruluşunun 45. yılında Eylül ayında yapacağımız 16. Genel Kurulumuzdan önce, Prof. Dr. Tülin Sağlamtuñ'un ayrılışından bu yana yürüttüğüm Genel Başkanlık görevinin bir parçası olarak kaleme aldığım yazıların sonuncusunu sunuyorum.

TKD'nin, Genel Yönetim Kurulu üyesi arkadaşlarımla birlikte sorumluluğunu paylaştığım 16. döneminin başarılı geçmesi için elimizden geleni yaptık. Etkinlik ve çalışmalarımızı, bu iki yıl boyunca dergimizin sayfalarında sizlere duyurduk. Ayrıca önümüzdeki sayıda yayınlanacak ayrıntılı çalışma raporunda bunları derli toplu bir biçimde bulmak mümkün olacaktır.

Bu yazımda, yapılması gerektiği halde zaman ve olanaklar yetmediği için yapamadıklarımızdan, TKD'nin yayınlarını nasıl gördüğümden söz etmek istiyorum.

TKD Örgütü

1949'dan bu yana sürekliliğini koruyabilmiş olan TKD, 37 şube ile oldukça yaygınlık kazanmış olmakla birlikte, en azından her il merkezinde birer şube açmayı hedeflemelidir. 16. dönemde yeni şubelerin açılışı, yerel taleplere olumlu yanıt verilmesi yoluyla olmuş, Genel Merkez'in bir çabası ve etkinliği olmamıştır. Sanıyorum eski dönemlerde de bu böyle olagelmekteydi. Her bir il merkezinde bir şube açmaya yönelik önetkin bir tavır, planlı bir gelişmeyi hedefleyen sağlıklı bir örgütlenme yaklaşımı olacaktır. Bu çalışmayı uzun bir zaman tablosuna yaymak gerekse de her yıl için ulaşılabilir bir sayıda il merkezi saptanarak bu tür bir çalışmayı başlatmakta yarar vardır.

Mevcut şubelerle ilişkiler de taleplere yanıt verme biçiminde yürütülmüş, şubeleri yönlendirici çalışmalar yapılmamış ve ortak hedefler belirlenmemiştir. Bugüne dek olan yaklaşım Anatüzüğün koyduğu genel amaçlar çerçevesinde her bir birimin bağımsız çalışması şeklindedir. Dernek kısa vadeli hedefler belirlememekte ve bütünlük içinde çalışmamaktadır. Daha organik bağlar kurulması yararlı olacaktır.

Her bir kütüphane veya bilgi merkezi ve her bir hizmet türünde çalışan meslek elemanlarının kendilerine özgü sorunları derinlemesine ele alabilmeleri ve aralarında iletişim kurabilmeleri için gerekli alt yapılanmanın gerçekleştirilmesi daha kapsamlı çalışmalar yapılmasına olanak verecektir. Bugüne dek yapılan girişimler her ne kadar sonuç vermemişse de yılmamak ve bunu sağlayabilmek için doğru yöntemi bulmak gerekmektedir.

Mesleki Çalışmalar

1990'lar bilginin öneminin ön plana çıkması ile kütüphanecilere büyük bir olanak sundu. Ama yalnız ülkemizde değil, tüm dünyada bilgisayar ve iletişim teknolojileri ile kitle iletişim araçları öne çıkmış ve kütüphaneciler mesleğin statüsü ve saygınlığı açısından bu olanağı değerlendirememişlerdir. Atalarımızın benimsediği ve hiç de yabana atılmaması gereken " Ayinesi iştir kişinin lafa bakılmaz." sözünden yola çıkarsak, saygınlığın artmasının yolu, teknolojik olanakları en iyi biçimde kullanarak ve çağdaş bir anlayışla toplumun bireylerine gereksinimleri olan bilgiyi en iyi şekilde sunmak olacaktır. Dar ekonomik olanaklar içinde ve bunun yanında mesleki bilgileri yenileme olanaklarının sınırlılığında bu pek de kolay değildir. Buna bir de az sayıda da olsa mesleği benimsemeyen yürüten olumsuz insanların yarattığı kötü imajı katarsak işimizin ne denli güç olduğu daha da açıklık kazanır.

Geçenlerde bir kütüphanecilik bölümü öğrencisi bana, yaşadığı semtteki çocukların, nerede okuduğunu öğrenince "Abla, bizim kütüphanedeki teyze, öyle asık suratlı ve ters ki kütüphaneye gitmekten korkuyoruz. Sen de öyle mi olacaksın?" diye sorduklarını aktardı. Tüyler ürpertici, değil mi? Hizmet sektöründe çalışan bir insanın hizmet verdiği insanlara kötü davranması kendi bindiği dalı kesmek değil de nedir? Bu kişiyi öyle davranmaya iten çeşitli nedenler olabilir. Aldığı üç kuruş maaşla ödeyemediği borçları, gücünün ötesinde yüklenen işler, olumsuz çalışma ortamı, aile sorunları ve kimbilir daha neler. Ama bizden bilgi, yardım isteyen okuyucu ile yüzyüze geldiğimizde tüm bu sıkıntıları gülen bir yüzle maskeleyerek o anda yalnızca o okuyucuya yardımcı olmayı düşünmek zorundayız. Bunu kendi saygınlığımız, kurumumuz ve mesleğimiz adına yapmalıyız. İster çocuk, ister yetişkin, insanları ve onlara yardım etmeyi sevmeyen kişiler kütüphaneci olmaya kalkışmamalı; bu işe girme yanlısını

yaptılsa en kısa zamanda kendilerine başka bir iş aramalıdır.

Peki bu olumsuzluklardan nasıl kurtulacağız? Devletin sınırlı olanaklarından kütüphane hizmetlerine daha fazla kaynak aktarılması ancak toplumun bilgi talebini dile getirmesi ile gerçekleşebilir. Demek ki yapmamız gereken işlerden biri okuyucularımızı ve potansiyel okuyucularımızı harekete geçirmektir. Bunun hiç de kolay olmadığını ayırdındayım. Ama en azından bu konuda neler yapabileceğimizi düşünmeye başlamalıyız. Ayrıca yandaşlar kazanmak da bizi güçlendirecektir. Yandaşlarımız yayın dünyasının ve bilgisayar teknolojisi alanında çalışanların mesleki örgütleri ve aydınlar olabilir.

Buna karşılık, TKD'de de toplumun ve yanında görmek istediği insan ve grupların sorunlarına karşı duyarlı olmalı, gerekli durumlarda görüşlerini bildirmeli ve tavır almalıdır.

Çalışmaların toplumsal boyutları kitle iletişim araçları ile kamuoyuna yansıtılamazsa harcanan çabalar büyük ölçüde boşa gitmektedir. 16. dönemde, Genel Merkezin yayınladığı beş basın duyurusundan yalnızca biri, izlenebildiği kadarıyla, bir radyoda saat 22.00 haberlerine girebilmiştir. Kütüphane Haftası dışında, bir makalenin Milliyet'te yayınlanması bir yana bırakılırsa, kitle iletişim araçları, topluma mesajlar iletmek amacıyla yeterince değerlendirilememiştir. TKD'nin halkla ilişkiler konusunda kendisini geliştirmesi gereklidir.

Başkalarını yanımıza çekebilmek için inandırıcı olmak zorundayız. Öyleyse elimizdeki olanaklarla sunulabilecek olanın en iyisini sunmak için çaba harcamalıyız. Kütüphane ve bilgi merkezlerinde çalışanların bilgilerini güncelleştirmeleri ve eksiklerini tamamlamalarına yardımcı olmak için TKD çeşitli kuruluşlarla işbirliği yaparak daha yoğun eğitim programları düzenlemelidir.

TKD'nin mesleki gelişmeye katkısı eğitim programları yanında *Türk Kütüphaneciliği* kanalı ile de olabilir. Pek çok okur bazı makaleleri anlamadıklarını dile getirmektedir. Bilimsel araştırmalar yayınlamak bu derginin başlıca işlevlerinden biridir. Bunun yanında, eğitim amacıyla yazılmış daha yalın ve öğretici yazıların yer alacağı bir bölüm açmak ve konu uzmanları ile işbirliği yaparak sistematik bir biçimde eğitim gereksinimi duyulan konuları ele almak yararlı olacaktır.

Meslek bilincini geliştirme amacına yönelik olarak yapılması gereken ve TKD'nin gerçekleştirmekte oldukça gecikmiş olduğu bir diğer husus ise mesleğin ahlaki ilkelerini belirleyen bir belgenin hazırlanmasıdır. Bu eksikliğin en kısa zamanda giderilmesi ile olumlu bir adım atılmış olacaktır.

TKD bu dönemde ilk kez DPT'nin planlama çalışmalarına 7. Beş Yıllık Kalkınma Planı hazırlık komisyonlarından konuyla ilgili olanlara girerek etkin katılım göstermiştir. Kütüphaneler Komisyonunca sunulan rapor DPT uzmanlarınca çok beğenilmiş ve başka komisyonlara örnek gösterilmiştir. Yapılan önerilerden plana girenlerin yaşama geçmesi için de çalışmalar yapılmasında yarar vardır.

1995'de IFLA Konferansı Türk kütüphanecileri için zorlu bir sınav olacaktır. TKD hazırlık çalışmalarına katkılarını sürdürecektir.

1994 yılı çalışma planına alınan bazı çalışmalar, örneğin kütüphaneler Yasası ve diğer mevzuat üzerine çalışmalar tamamlanamamıştır. Bunların 17. dönemde sonuçlandırılabilceğini umut ediyorum.

Bunun yanında kütüphanecilerin çalışma koşulları ve özlük hakları ile ilgili sorunları henüz çözümlenebilmiş değildir. Uzun bir süredir üzerinde çalışılmakta olan yeni personel yasasının iyileştirici hükümler içermesi bakımından 16. dönemde başlatılan girişimler, 17. dönemde de sürdürülmelidir.

17. dönem yönetimini zorlu bir görev beklemektedir. TKD hep ulaştığı noktadan daha öteye gitmeyi hedeflemeli, mesleğin liderliğini yapmalıdır. Seçilecek arkadaşlara şimdiden başarılar diler, çalışma dönemimizde bizi destekleyen kurum ve kişilere ve yapılan çalışmalarını takdir eden arkadaşlarımıza teşekkürlerimi sunarım.

Selma (Alpay) Aslan